

NACRX002RLX4

Dne: 30.10.2017 | Naše značka: NA- 3665-4/10-2017 | Vyřizuje/tel.: Hnulíková / 974 847 111
Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Varšava, Polsko

ÚČEL CESTY: Organizace a tvorba odborného workshopu

ÚČASTNÍCI CESTY: Bc. Blanka Hnulíková a Kristýna Bímanová, DiS.

ZPRÁVU PODÁVÁ: Bc. Blanka Hnulíková

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Archiwum Akt Nowych ve Varšavě

TRVÁNÍ CESTY: 22. října – 27. října 2017

DATUM VYHOTOVENÍ: 10. listopadu 2017

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Pracovní cesta začala jízdou vlakem v neděli 22. října 2017. Z důvodu rozdílného bydliště byla počáteční stanicí Kristýny Bímanové Praha a moje Český Brod. Obě jsme se pak setkali ve vlaku Českých drah EC v Kolíně. Jízda z Prahy do Varšavy přímým spojem trvala i s malým zpožděním zhruba osm hodin. Cílovou stanicí ve Varšavě byla stanice „Warszawa Centralna“, kam jsme dojely v půl jedenácté. Zde na nás čekala podle domluvy kolegyně z polského archivu Magdalena Wiercińska, která nás dovezla na ubytování.

Ubytovány jsme byly v archivní budově, kde sídlí dvě instituce: Archiwum Akt Nowych a Narodowe Archiwum Cyfrowe. Archivní komplex se skládá z kruhové administrativní budovy s hlavním vchodem, která uzavírá malé nádvoří a obdélníkové vyšší přístavby, ve které jsou depozitáře, přípravný archiválií, technické prostory pro správu objektu a další pracoviště. V suterénu vstupní kruhové stavby jsou malé byty, které využívají obě instituce jako hostinské ubytování. Adresa archivního celku je v ulici Hankiewiczza číslo 1, 02-103 Warszawa.

Budova archivu po příjezdu

Archivy ve Varšavě jsou systémově vedeny správou s označením Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych (NDAP), která je obdobou naší Archivní správy. Statutárně spadají polské archivy pod dikci ministerstva kultury.

Zajímavé logo archivu novodobých dokumentů ve Varšavě

Hlavní náplní zahraniční pracovní cesty byl odborný workshop, který byl vyvrcholením dlouholetých kontaktů s restaurátory ze 7. oddělení s názvem „Konserwacji archiwaliów“ ve varšavském archivu novodobých archiválií. Kontaktní osobou byla jeho vedoucí Magdalena Wiercińska. Obsahem práce tamních restaurátorů jsou především papírové dokumenty a knižní vazba. Fotografie a negativy jsou v současné době oblastí problematickou. Restaurátoři mají malé zkušenosti a snaží se je rozšiřovat vzděláváním, například v různých spolupracujících institucích.

V roce 2013 proběhl první impulz na spolupráci ve vzdělávání restaurátorů, kteří potřebují získat větší zkušenosti s fotografickými dokumenty, při návštěvě polských archivů ve Varšavě. Následující rok byla jedna restaurátorka z varšavského archivu v Národním archivu na prvním seznámení s danou problematikou. Dalším krokem byl workshop tentokrát konaný ve spolupráci mezi Národním archivem v Praze a Archivem Slovinské republiky v Lublani v září 2016, kterého se zúčastnil polský restaurátor Michal Witkowski. V letošním roce byl domluven workshop ve Varšavě, který již umožnil rozšířit zkušenosti větší skupině polských restaurátorů. Více podrobností o zaměření a průběhu workshopu je uvedeno v odborné části zprávy.

Zahraniční pracovní cesta byla ukončena v pátek 27. října opět odjezdem vlakem ze stanice „Warszawa Centralna“. Jediným úskalím zpáteční cesty byl rozpor v času odjezdu mezi zakoupenou jízdenkou v Čechách a konkrétním časem spoje uvedeným polskými drahami. Polské dráhy vyjely

IC Porta Moravica o 10 minut dříve, ve 13:45. Původně jsme plánovaly, že si na nádraží nakoupíme nějaké potraviny, pití a drobnosti pro rodiny. Nakonec jsme jen urychleně došly na nástupiště a nastoupily do vlaku. Jízda zpět působila, že utíká rychleji, přesto trvala z Varšavy do Prahy osm hodin.

S kolegyní Kristýnou jsem se rozloučila v Kolíně a ona pokračovala do Prahy, kam přijela ve tři čtvrtě na deset večer. V Kolíně jsem počkala na osobní vlak do Českého Brodu, kde jsem vystoupila po desáté hodině večer. Cestou jsem měla strach, že bude mít vlaková linka zpoždění, protože už v Kolíně byla psaná velká zpoždění některých spojů, nakonec jsme přijeli na čas.

ČÁST ODBORNÁ:

Workshop byl po dohodě s Magdalenou Wiercińskou, která je restaurátorkou papírových dokumentů, cíleně zaměřen na restaurování stříbroželatinových fotografií. Tato fotografická technika je také označována jako želatinová fotografie DOP (zkratka z angličtiny developing-out-paper s českým překladem vyvolávané papíry). Komunikačním jazykem byla angličtina, přestože si s polskými kolegy v přátelském duchu trochu česko-polsky rozumíme, není možné se domluvit v odborné terminologii.

Účastníky workshopu byli pracovníci z varšavských archivů. Celkem se vzdělávání zúčastnilo sedm osob (viz. příloha List of participants). Množství aktérů bylo omezeno kapacitou prostorů. Workshop se konal v prostorách restaurátorského ateliéru archivu novodobých dokumentů.

Pracoviště restaurátorů v průběhu workshopu

Problematika restaurování byla rozdělena do jednotlivých tematických bloků, které se probíraly postupně formou krok za krokem. Systém práce byl vytvořen tak, aby byl každý seznámen s danou problematikou nejprve v teoretické oblasti formou powerpointové prezentace. Následovně jsem probíraný krok předvedla na praktickém vzorku a pak si vše každý sám aplikoval na svém přiděleném modelu.

Kolegyně Kristýna Bímanová pokračovala s prací na praktickém vzorku a dokončila konkrétní probíranou etapu restaurování. Já jsem díky její pomoci mohla chodit mezi účastníky a kontrolovat či radit při provádění daného restaurátorského kroku.

Po dokončení jedné etapy následovala další část restaurování. Vždy bylo vše předneseno formou, již zmíněných tří kroků, tedy teoreticky, praktickou ukázkou a vlastním vypracováním jednotlivých účastníků.

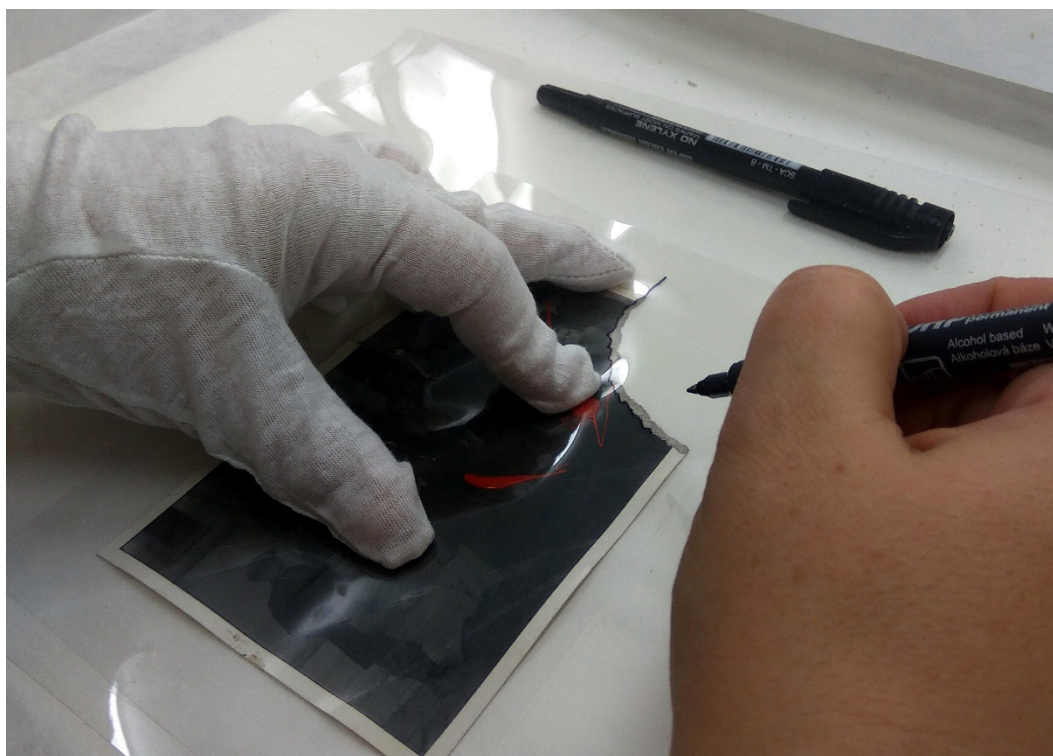
U některých složitějších řešení bylo nutné teoretickou část vysvětlit postupně a k tomu jsem využila formu tabulek a kreseb schémat tvořených na mazací tabuli. Další forma předvedení praktické činnosti byla použita při opravě prasklin citlivé vrstvy a retušování doplňků, které bylo prováděno pod mikroskopem s propojením na velký monitor. Všichni mohli vše pozorovat tzv. online, a tím také lépe pochopit předváděný postup restaurování.

ADHESIVES: NATURE			
VEGETABLE	ANIMAL	DISPERSION	SYNTHETIC
FLOUR W-C	ANIMAL GLUE W-H	ACRYLIC D. A	POLYCHLOR BUTADIEN M
WHITE PASTE W-C	GELATINE W-H	ACETATE D. A	POLYURETHANE T
STARCH W-C	ISINGLASS W-H		SYNTHETIC RUBBER T
MODIFIED STARCH W-C	ALBUMIN W-H		
	CASEIN W-H		
MIXED ADHESIVES W-H			
	RESIN - ARABIC GUM, ... W-H		
	+ ANIMAL GLUE		

Legend: T = TOLUEN, M = MECHANICAL - SCALPEL, W-C = TYLOSE MH 6000 3% OW, W-H = ULTRA-SONIC PENCIL T?, A = KLUCCEL 4 3% OAL. - ETHYLALCOHOL (96%)

Ukázka zpracování problematiky odstraňování lepidel

Plán jednotlivých postupů je uveden v časovém rozpisu, který je v příloze zprávy. V časovém harmonogramu jsem měla v plánu začít v 9 hodin a končit okolo půl páté, ale realita byla jiná. Většinou jsme končili okolo šesté večer. Nemyslím si, že to bylo proto, že probíraný krok byl tak komplikovaný, ale polští kolegové pracovali trochu více zvolna a někdy si příliš nevěřili. Přesto všichni jednotlivé kroky zvládli.

Ukázka praktické přípravy doplňku chybějícího rohu fotografie

Poslední den workshopu jsem vytvořila shrnutí jednotlivých kroků formou prezentace. Zde se všichni zapojili do diskuze se svými zkušenostmi. Ptali se na detaily některých postupů, které jim vyvstali teprve, až při aplikaci popisovaných kroků. Zde se objevili i pro nás přínosné informace, protože jsme měly možnost vidět a vyzkoušet si jiné přístroje nebo nástroje, které nejsou součástí vybavení restaurátorských ateliérů Národního archivu v Praze. Získané informace bereme jako impulz pro hledání zlepšení našeho vybavení.

ZÁVĚR:

Na závěr je možné vyhodnotit workshop jako úspěšný. Sama jsem byla s výsledky práce jednotlivých účastníků spokojená. Předpokládám, že všichni jednotlivé probírané postupy pochopili. Všichni souhlasili, že problematika restaurování želatinových fotografií vyžaduje větší praxi.

V průběhu naší spolupráce jsme měly, já i moje kolegyně Kristýna, polské kolegyně poznat nejen po stránce pracovní, ale i lidské. V průběhu kávových přestávek jsme hovořili nejen o rodinách a

přátelích, ale také o národních jídlech a zvycích. Díky tomuto workshopu jsme navázali nejen nové pracovní vztahy, ale také nová přátelství.

Kolegy restaurátory jsem byla vyzvána, zda bych mohla vytvořit další pokračování workshopů. Je mi jasné, že problematika fotografických dokumentů je velmi široká a není možné ji obsáhnout během jednoho týdne. Byla bych ráda dále s nimi spolupracovat a předávat zkušenosti v oblastech, kde my máme již vyzkoušené metody a mnoho let jsme schopni je aplikovat. Jistě může být překážkou nového workshopu především finanční otázka. To je samozřejmě na zvážení. Sama jsem ochotna opět do Polska za archivními kolegy vyjet.

PŘÍLOHY:

List of participants – seznam účastníků s uvedením vysílající instituce

The Timetable for Workshop – program workshopu s časovým rozpisem